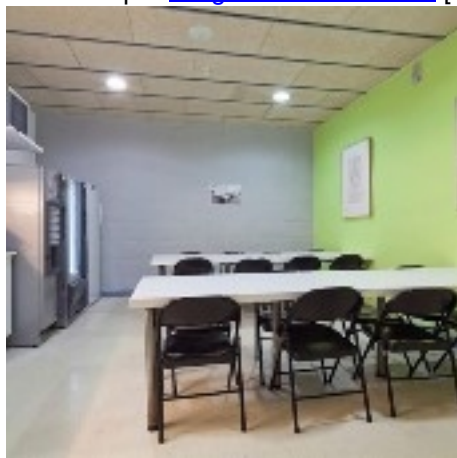

Kalidoscopi 2017, l'educació en museus que no arriba

Publicat per [Sergi Cardona Garnés](#) [1] el 13/12/2017 - 18:12 | Última modificació: 05/02/2026 - 15:19

L'educació en cultura pren centralitat, però manquen estratègies i millors condicions.

[Kalidoscopi](#) [2], a banda del joc visual, és també el **debat organitzat anualment per** l'entitat educativa graciencina, [Experimentem amb l'Art](#) [3]. En aquesta 9a edició, celebrada el passat 30 de novembre als Lluïsos de Gràcia, el debat es proposà veure des de tots els prismes i colors possibles en quin estat es troba i quin pot ser el futur de l'educació als museus de Catalunya, sota el títol: **L'educació en museus i institucions culturals: possibilitats d'agència per a una transformació estructural.**

El debat que va ser moderat per la investigadora i educadora de l'entitat, [Aida Sánchez](#) [4], abordà d'entrada l'estat dels museus i institucions culturals pel que fa a les polítiques culturals actuals, i quin és el paper de l'educació als equipaments tant en el pla discursiu com en el de les pràctiques. Aquest bloc inicial va ser encapçalat per [Margarida Loran Gili](#) [5], consultora independent per a museus i organitzacions culturals i [Oriol Picas Riera](#) [6], cap de l'Àrea de Cooperació Cultural Generalitat de Catalunya i director del Pla de Museus de Catalunya (2017). Ambdós, van exposar el [Museus 2030, Pla de Museus de Catalunya](#) [7], assenyalant especialment tots aquells punts en relació (més o menys propera) a l'àmbit educatiu.

L'àmplia majoria dels assistents, va rebre amb escepticisme els intents de defensar un pla de museus que posa molt poc èmfasi en la dinamització d'aquests com a eina educativa. De fet, en la presentació del pla, s'assegurava que si bé l'educació als museus forma part del discurs de la majoria de centres i agents del sector, a la pràctica es fa palès que són pocs els museus que es prenguin el projecte educatiu seriosament. Malgrat tot, Loran i Picas, van voler deixar constància que el pla no es troba del tot tancat, i així quedava la porta oberta a futures aportacions per ampliar taules de treball entorn l'educació als museus.

En aquest sentit el pla inclou una sèrie de bones intencions, que probablement quedi en això. Aquestes suposen la inclusió als museus de '**noves metodologies, pedagogies i tecnologies digitals. Reforçar els equips educatius amb l'objectiu que tinguin més centralitat i capacitat d'impulsar el canvi dins les institucions i de col·laborar amb altres agents.** I també **donar a conèixer la tasca educativa dels museus** perquè la societat la valori en el marc de les estratègies de promoció del valor públic dels museus'. La voluntat del pla en aquest sentit és anar més enllà de projectes com [Patrimoni Cultural - Educació](#) [8], fruit de la col·laboració entre els departaments de Cultura i d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Tot això però, sense pressupost i per tant ocupant una centralitat real als museus, no serà possible.

Es va veure clar, que si bé **l'educació ocupa una major part del discurs** teòric dels museus i institucions, **a la pràctica no es pren seriosament la seva importància** i per això **el pressupost és insuficient** a la majoria de centres. El mateix pla Museus 2030 denota la **manca d'interès real de les institucions per la cultura com a agent educatiu**, que hauria de ser la funció pública principal d'aquest per arribar a tota la societat i formar-ne part de manera transversal.

Un cop posats en situació, i veient l'horitzó plantejat des del Departament de Cultura de la Generalitat, el següent bloc del debat, es planteja quines són les principals problemàtiques de les educadores i educadors en museus i institucions culturals. Per tal d'analitzar les **possibilitats d'agència per a una transformació estructural**, van continuar el debat **Ricard Huerta** d'[AVALEM](#) [9], l'Associació Valenciana d'Educadors de Museus i Patrimoni, **Javier Rodrigo** com a co-coordinador del programa [Interfícies](#) [10] del [Santa Mònica](#) [11], i **Pablo Martínez** [12], com a cap de programes del [MACBA](#) [13].

Ricard Huerta d'Avalem, a més d'explicar el projecte que porta a terme des de fa anys a València obrint nous camins des de la precarietat del sector, va posar l'accent en la **necessitat de millorar en pressupostos**, ja que centres com l'IVAM dediquen un 2% a educació, i des de la seva associació es demana que aquests siguin d'un **20% del pressupost**, uns mínims per dignificar des de la sostenibilitat el fet educatiu al sector dels museus i patrimoni.

Ja des del context barceloní amb l'experiència d'Interfícies, **Javier Rodrigo**, va plantejar per una banda la **falta de temps** per tal de **consolidar els projectes** educatius, subjectes a direccions i canvis polítics. I d'altra banda la necessitat de transformar les institucions perquè creguin realment en les possibilitats dels projectes educatius, més enllà de la simple imatge de proximitat que sovint es busca. També va posar el focus crític en la **complexitat estructural de l'administració**, sumat a les subcontractacions de personal i empreses que fan difícil treballar la mediació de forma coordinada.

El cap de programes del MACBA, **Pablo Martínez**, va subratllar que cal tenir present la necessitat de transformar-se un mateix abans de voler canviar la institució, entenent que un canvi no vindrà donat sense un moviment de base. Segons ell, 'ha de ser **la societat civil qui provoqui el canvi en els models d'empresa i d'institucions**', adduint que el canvi ha de venir provocat per les demandes del públic, però no des de la pròpia institució, que en aquest cas ell mateix representa.

Ja en el torn de preguntes es van reprendre temes com la precarietat i les possibilitats de 'hackejar' dins els marcs legals per tal de conquerir millors condicions des de la precarietat. També es va parlar dels models educatius que es promouen de nou (per exemple, l'institucional [Escola Nova 21](#) [14]), però que ja es treballen des fa molt temps en molts espais, i que proposen un model educatiu més transversal fomentant-ne la cooperació.

En el debat van sorgir temes que no van establir unes clares conclusions, però van deixar interrogants per a futures trobades. Per exemple, quins han de ser els **indicadors** a utilitzar a l'hora d'avaluar un projecte educatiu al museu. Ja que més enllà de les xifres econòmiques, de visitants o d'impactes comunicatius de la institució, caldria tenir en compte la seva **incidència social i el valor educatiu** que fomenta.

Durant tot el debat es va tenir en compte quines són les estructures existents, amb **treballs estratificats, relacions verticals, desigualtats entre tasques, i el treball individual**. Així doncs, i a tall d'autocrítica, si que es va concloure que hi ha certa **manca de cooperació i coordinació entre els diferents agents culturals**, i que s'hauria de treballar amb major solidaritat entre sí en un context de resultats difícils i precarietat, per fer del sector un front comú de creixement.

Etiquetes: educació i cultura

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: accés a la cultura

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

Etiquetes: treball cultural i professionals

- [15]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2017/kalidoscopi-2017>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/cardonags>

[2] <http://www.experimentem.org/00novetats/Kalidoscopi2017.html>

[3] <http://www.experimentem.org/index.html>

[4] <http://www.nativa.cat/author/aida/>

[5] <https://twitter.com/margaridaloran>

[6] <https://interaccio.diba.cat/members/picasro>

[7] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2017/09/29/museus-2030-pla-de-museus-de-catalunya>

[8] <http://culturaeducacio.gencat.cat/>

[9] <https://avalem.wordpress.com/>

[10] <http://artssantamonica.gencat.cat/ca/detall/Interficies>

[11] <http://artssantamonica.gencat.cat/ca/>

[12] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2017/kalidoscopi-2017>

[13] <http://www.macba.cat/>

[14] <https://www.escolanova21.cat/>

[15] <https://interaccio.diba.cat/node/7372>